

Бібліографічні посилання:

1. Валгина Н. С. Теория текста : [учебное пособие] / Н. С. Валгина. – М. : Логос, 2004. – 280 с.
2. Леонтьева Н. Н. Автоматическое понимание текстов: системы, модели, ресурсы[Текст] / Н. Н. Леонтьева. –М. : Издательский центр «Академия», 2006. – 304 с.
3. Чулінда Л.І. Особливості тексту нормативно-правового акта // Науковий вісник НАВСУ. – 2003. - №2. – С. 82-89.

Шинкаренко І. О.

кандидат психологічних наук, доцент
*(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)*

ВИВЧЕННЯ ЕТНІЧНОЇ САМОСВІДОМОСТІ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Проблема, що вплинула на вибір предмету дослідження характеризується неоднозначністю змін, що відбуваються сьогодні в українському суспільстві. З одного боку, у рамках масової ціннісної свідомості, у тому числі і молодіжної, залишається життєздатними багато настанов і стереотипів, що характерні для пострадянського суспільства. З іншого боку, процес становлення незалежності національного суверенітету України, сприяв зміні культурної та етнічної ідентифікації молоді в першу чергу, як найбільш динамічної соціальної групи.

Зараз наша держава молода і, як ми бачимо, робиться все можливе, аби зарекомендувати себе на рівні розвинених європейських країн. Ми впроваджуємо нові технології, переймаємо «європейські стандарти», вивчаємо іноземні мови, але у той самий час вимагаємо від молоді патріотизму, відданості державі, безумовної любові до неї одної.

Під етнічною самосвідомістю особистості розуміється усвідомлення індивідом своєї приналежності до певної соціально-етнічної спільноти та її місце в системі суспільних відносин [7, с. 173]. Вона містить зміст рівень та особливості уявлень членів нації про свою певну ідентичність і відмінність від представників інших спільнот. Етнічна самосвідомість являє собою складну структуру, що містить самопізнання, самооцінку, самоідентифікацію особистості та знаходить своє відображення в мові, творах народної творчості, нормах моралі та права, звичаях та традиціях народу.

Як основні компоненти етнічної самосвідомості Л.М. Дробіжева називає такі складові, як усвідомлення приналежності до свого народу, усвідомлення інтересів свого народу, уявлення про його мову, культуру, історію. На думку дослідниці її головний зміст складають етносоціальні уявлення, що в тій чи іншій мірі розділяють члени даної етнічної групи, які формуються не просто в процесі внутрішньо-культурної соціалізації, але і при взаємодії з іншими народами. В свою чергу, основу етносоціальних уявлень складають образи власної та чужої етнічних груп, що складаються із психологічних універсалій, цінностей та ціннісних орієнтацій, а також

аутостереотипів і гетеро стереотипів на думку Г.У. Солдатової, етнічні образи можуть формуватися на підставі трьох взаємопов'язаних процесів: 1) отожднення особистості з етнічною групою та її самовизначення через етнічну групу (само ідентифікація); 2) диференціація власної та іншої етнічних груп і усвідомлення міжетнічної різниці (етнічна ідентифікація та міжетнічна диференціація); 3) усвідомлення відношення до власної та іншим етнічним групам [4, с. 50].

Проблема етнічного самовизначення втрачає свій сенс в період благополуччя нації. Проте, соціальні потрясіння тягнуть за собою кризу ідентичності особистості, і тоді особистість схильна звертатися до більш старих і, як наслідок перевіреним формам групової приналежності, тобто до етнічності. Саме в такі ситуації знаходяться зараз мешканці пострадянського простору, що переживають кризу ідентичності. Тому проблема формування позитивної етнічної самосвідомості стоїть перед нами достатньо гостро.

За думкою І. Кресіної етнічна самосвідомість складається з сукупності рис суспільства в особистості, що формується в процесі спілкування та сприйняття своєї схожості та різниці з іншими, етнічно-відмінними співтовариствами та індивідами. Найважливішим вихідним моментом формування етнічної самосвідомості є існування національно іншого як об'єкта етнічного сприйняття [6, с. 182].

Цієї думку дотримується український історик О. Удод, який стверджує що для формування етнічної свідомості необхідний продуктивний синтез націоцентричних та універсалістських цінностей і концептуально-методологічних підходів, сприйняття та засвоєння загальнолюдських норм і цінностей через призму національно зорієнтованих пріоритетів [5, с. 6-7].

На нашу думку, вивчення іноземної мови передбачає собою невичерпні можливості для таких «зіставлень з іншими». Останнім часом ідея діалогу культур, що склалася в контексті інтенсивної глобалізації та поширення міжнародних зв'язків, посіла важливе місце в системі освіти. Як наслідок багато педагогів говорять про те, що навчання іноземній мові, як засобу спілкування має супроводжуватися вивченням культури його носіїв. При цьому під культурою слід розуміти не тільки її об'єктивні прояви, але і специфічні національні особливості її носіїв, тобто їх уявлення про оточуючий світ, які за своїми національними особливостями його сприймання відображаються в мові. «Мова – невід'ємна та найважливіша частина будь-якою національної культури, повноцінне знайомство з якою обов'язково передбачає не тільки вивчення матеріальної складової цієї культури, не тільки знання її історичної, географічної, економічної та інших детермінант, але і спроба проникнення в образ мислення нації, спроба поглянути на світ очима носіїв цієї культури, з їх «точки зору» [3, с. 77].

Саме тому, опановуючи нову мову, особистість одночасно засвоює інший новий для неї світ. Це відбувається завдяки тому, що національний склад мислення зафіксований в національній мові представників даної культури [3, с. 76]. Наявність таких етнічних особливостей світосприйняття часто буває причиною непорозуміння різних культур, навіть якщо вони

розмовляють однією мовою. Саме тому, іноді важко зрозуміти з іншої країни, якщо вона не розподіляє ваших поглядів, атиюдів та цінностей.

На думку В. Знакова, навіть коли ми намагаємося зрозуміти щось зовнішнє, якусь об'єктивну реалію, ми виражаємо самих себе, розширюємо та розуміємо свій внутрішній світ. Таким чином, розуміння об'єктивної реалії (в даному конкретному випадку – національної психології носіїв мови, що вивчаємо) допомагає нам краще усвідомити, хто ми є і яке місце посідаємо в цьому світі.

Тому, на нашу думку, ведення кросс-культурного елемента в програму навчання іноземним мовам не тільки поширить знання студентів про інші національні культури і таким чином полегшить для них процес спілкування та розуміння носіїв інших культур, але і посилить їх почуття етнічної приналежності та допоможе краще пристосуватися для життя у сучасному світі.

Бібліографічні посилання:

1. Гнатенко П.І., Павленко В.Н. Ідентичність: Філософський і психологічний аналіз. – Київ, 1999
2. Знаков В.В. Понимание как проблема психологии человеческого бытия // Психологический журнал. – Март-апрель 2000. – Т.21.
3. Пірен М. Національна свідомість і громадянська позиція особистості в сучасному українському суспільстві // Актуальні проблеми внутрішньої політики. – Київ: Вид-во НАДУ, 2005 – Вип. 1(5)
4. Солдатова Г.У. Психология межэтнической напряженности. – М., 1998
5. Удод О.А. Історія і духовність. – Київ, 1999
6. Кресіна І. Українська національна свідомість і сучасні політичні процеси. – Київ: Вища школа 1998
7. Этнопсихологический словарь. Под ред. В.Г. Крысько. – М., 1999.

Шубенок Т. І.

викладач

*(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)*

LEGAL LANGUAGE TRANSFORMATIONS IN ENGLISH SPEAKING COUNTRIES

Like other sciences, law has developed its own language. Legal terminology and expressions seem foreign to the layperson as the terminology and expressions used by the professionals of other professions. When students enter legal school they use, for example, such word as ‘court case’, but when they leave they use another word - ‘hearing de novo’. These transformations happen due to the influence of a senior practitioner over a graduate. Graduates learn by observing senior practitioners and by adopting the way, they practice. Indeed, it can be said, “each generation of lawyers trains the next to follow its ingrained habits”.